

unge & sorg

Evaluering af frivilligt ledede samtalegrupper

Statusrapport
august 2008

Rådgivnings- og Videncentret Unge & Sorg

Rådgivning Hovedstaden: Knabrostræde 3, 1., 1210 København K
Rådgivning Midtjylland: Banegårdspladsen 10, 2. th., 8000 Århus C
Rådgivning Syddanmark: Vestergade 73, 1. tv., 5000 Odense C

Resumé:

Rapporten præsenterer delresultater fra den løbende evaluering af Unge & Sorgs gruppetilbud. Der fokuseres på samtalegrupper, som er grupper for unge i alderen 20-28, som har mistet en mor eller far. Hver gruppe ledes af to unge frivillige, som selv har mistet en forælder.

Samtalegrupperne evalueres med spørgeskemaer før gruppestart, efter gruppens afslutning samt 6 og 12 måneder herefter. I alt indgår p.t. 60 gruppedeltagere fra samtalegrupper i evalueringen. Svarprocenten er 95%. Denne rapport fokuserer på den gruppe af deltagere, hvor der er gået 6 måneder eller mere, siden gruppen sluttede (N=28).

Evalueringen af Unge & Sorgs gruppetilbud foretages ved at måle fortløbende på en række indikatorer, som er udvalgt i overensstemmelse med den forandringsteori vi har udarbejdet for grupperne, det vil sige antagelser om sammenhænge mellem gruppetilbuddet, og de kortsigtede og langsigtede virkninger heraf. Både egne erfaringer og den tilgængelige forskning på området, ligger til grund for forandringsteorien.

Der måles på 6 overordnede indikatorer:

- Koncentrationsevne.
- Fravær fra studium/arbejde.
- Depressionssymptomer (21 spørgsmål, *Becks Depression Inventory*).
- Selvværd (10 spørgsmål, *Rosenberg Self-esteem Scale*).
- Tillid til omverden/tro på fremtiden (6 spørgsmål).
- Følelse af at være alene og anderledes (5 spørgsmål).

Resumé af resultaterne:

- Koncentrationsevnen er forbedret for 82 % af gruppedeltagerne.
- 56 % har fået mindre fravær fra studium/arbejde.
- Gennemsnitligt er graden af depressive symptomer faldet med 40 % fra før gruppestart til 6 måneder efter gruppens afslutning. 85 % af deltagerne får færre af disse symptomer. Foreløbige resultater tyder på at det lave niveau fastholdes også efter 12 måneder.
- Selvværdet bliver bedre for 61 % af deltagerne. Stigningerne er moderate, idet selvværdet er relativt højt også før gruppestart.
- Tillid til omverden/tro på fremtiden er forbedret hos gruppen, ligesom følelser af at være alene og anderledes er lidt formindsket. På begge indikatorer er der dog tale om små gennemsnitlige udsving.

Resultaterne viser endvidere, at:

- For 89 % af de unge, der får et gruppetilbud, sker der en forbedring på 2 indikatorer eller flere, og denne forbedring er fastholdt et halvt år efter, den unge er afsluttet i Unge & Sorg. (Successmål: mindst 75 %)
- 96 % af de unge, der har gået i samtalegruppe oplever efterfølgende at de har fået det 'bedre' eller 'meget bedre'. (Successmål: mindst 75 %).

Baggrund:

Den prospektive evaluering af gruppetilbud i Unge & Sorg blev igangsat i marts 2007. Følgende grupper evalueres p.t.:

- Samtalegrupper ledet af unge frivillige der selv har mistet en forælder.
- Terapigrupper ledet af professionelle.
- Teenagegrupper ledet af professionelle.
- Gruppe for unge der har mistet en forælder som havde et alkoholmisbrug, ledet af professionelle.
- Internetgruppe ledet af unge frivillige der selv har mistet en forælder.

Ud over disse grupper, findes der i Unge & Sorg grupper for unge med syge forældre, teenagere med syge forældre, samt langtidsterapeutiske grupper for unge med komplicerede tab.

Samtalegrupperne som denne rapport fokuserer på, er for unge i alderen 20-28 år med forældretab. De er opdelt i forskellige grupper efter alder; de 20-24 årige og de 25-28 årige. Ca. 8 unge mødes med to frivillige, der selv har mistet en forælder, en gang ugentligt over ca. 11 uger. Gruppen er et forum for erfaringsudveksling og støtte, og de frivillige er gruppeledere. Midt i forløbet finder en terapiweekend med to professionelle behandlere sted.

Metode i evalueringen

Evalueringen af gruppetilbud i Unge & Sorg foretages prospektivt, ved at deltagerne i grupperne bliver bedt om at udfylde i alt fire spørgeskemaer, bestående af såvel kvantitative som kvalitative spørgsmål: Ved gruppestart, når gruppen afsluttes, samt 6 og 12 måneder efter gruppen er afsluttet. Skemaerne udveksles direkte mellem deltagerne og en forskningsmedarbejder, og gruppelederne får ikke indblik i de enkelte besvarelser, ligesom de ikke får kendskab til, hvem der deltager i evalueringen.

Deltagelse i evalueringen er frivillig for brugerne. Undersøgelsen er godkendt af Datatilsynet. Alle deltagerne er anonyme ved offentliggørelse af evalueringens resultater. Dette gælder både i forhold til omverdenen, og i forhold til deltagerne indbyrdes. I det omfang citaters indhold kan føre til identifikation af en person, bliver de ikke offentliggjort i den kvalitative del af undersøgelsen.

De indikatorer, der anvendes i spørgeskemaerne, er udviklet i overensstemmelse med den forandringsteori der er stillet op for samtalegrupperne (se herunder).

Forandringsteori og indikatorer

I Unge & Sorg har vi udarbejdet en forandringsteori for de frivilligt ledede samtalegrupper. Forandringsteorien er en detaljeret beskrivelse af de antagelser, vi har om sammenhænge mellem aktiviteterne, de umiddelbare resultater, virkningerne på kort og mellemlang sigt, samt de ønskede virkninger på længere sigt. Det overordnede langsigtede mål med grupperne er, at unge, der sørger over et forældretab på et tidspunkt, hvor forældrenes nærvær stadig er af stor betydning, lærer at leve med tabet og kommer videre i livet på en god måde. Dette er konkretiseret i 6 specifikke forandringsmål, som tilsammen beskriver den udvikling, vi ønsker at

se hos de unge. Både forskningen indenfor området og egne erfaringer har påpeget, at disse faktorer påvirkes ved forældredødsfald:

- Koncentrationsevne
- Fravær fra studium/arbejde
- Depressionssymptomer (21 spørgsmål, *Becks Depression Inventory*)
- Selvværd (10 spørgsmål, *Rosenberg Self-esteem Scale*)
- Tillid til omverden/tro på fremtiden (6 spørgsmål)
- Følelse af at være alene og anderledes (5 spørgsmål)

Vi har opstillet følgende succesmål for grupperne:

- Mindst 75% af de unge, der får et gruppetilbud, skal opleve en forbedring på minimum to indikatorer, og denne forbedring skal være fastholdt et halvt år efter, den unge er afsluttet i Unge & Sorg.
- Mindst 75% af de unge, der får et gruppetilbud i Unge & Sorg, skal efterfølgende opleve at have fået det 'bedre' eller 'meget bedre'.

Flere oplysninger om Unge & Sorgs forandringsteori for de frivilligt ledede samtalegrupper kan fås ved henvendelse til Unge & Sorgs Videncenter.

I det følgende vil de foreløbige resultater fra evalueringen blive fremlagt i samme rækkefølge som ovenfor (side 6-11). Ud over de nævnte indikatorer evalueres også på tilfredsheden med at deltage i den frivilligt ledede samtalegruppe (fra side 12), suppleret med en række kvalitative udsagn, som uddyber resultaterne i den kvantitative del af evalueringen. Til slut i rapporten opsummeres om succesmålene er nået.

Resultater – samtalegrupper pr. august 2008:

Pr. 14. august 2008 er 60 deltagere fra samtalegrupper inkluderet i evalueringen (ud af i alt 63 gruppedeltagere), hvilket giver en **svarprocent på 95 %** ved inklusion. Deltagerne udfylder i alt 4 spørgeskemaer: Umiddelbart før gruppestart, lige efter gruppens afslutning samt 6 og 12 måneder herefter.

Resultaterne i denne rapport er trukket ud ved 6 måneders follow-up (28 deltagere)¹. Desuden berøres kort, hvad de foreløbige resultater peger på, for de deltagere hvor det er mere end 12 måneder, siden gruppen sluttede (N=11).

Kønsfordeling:	23 kvinder 5 mænd
Gennemsnitsalder v. start:	23,8 år
Mistet:	Far: 17 Mor: 12 (total 29, idet 1 person har mistet begge forældre)
Forløb op til dødsfald:	Mere end 1 års sygdom: 9 Mindre end 1 års sygdom: 11 Pludselig død (akut sygdom, ulykke, selvmord): 8
Mor/far død for hvor længe siden:	0-3 måneder siden: 2 4-6 måneder siden: 13 7-12 måneder siden: 7 1-2 år siden: 5 2-3 år siden: 1
Beskæftigelse v. gruppestart:	Studerende: 18 I arbejde: 9 Andet: 1
Civilstand v. gruppestart:	Enlig: 12 Partner: 16 (heraf 11 samboende)

---

¹ Svarprocenten ved 6 måneders opfølgningen kan ikke fastslås præcist, da dataindsamlingen foregår løbende, og nærværende evaluering er et øjebliksbillede. Der vil dog være et lille frafald i forhold til svarprocenten ved inklusion. 1 deltager (ud af 28) har ikke svaret på skema 2 (efter gruppens afslutning), og en anden deltager har ikke svaret på skema 3.

Koncentrationsevne:

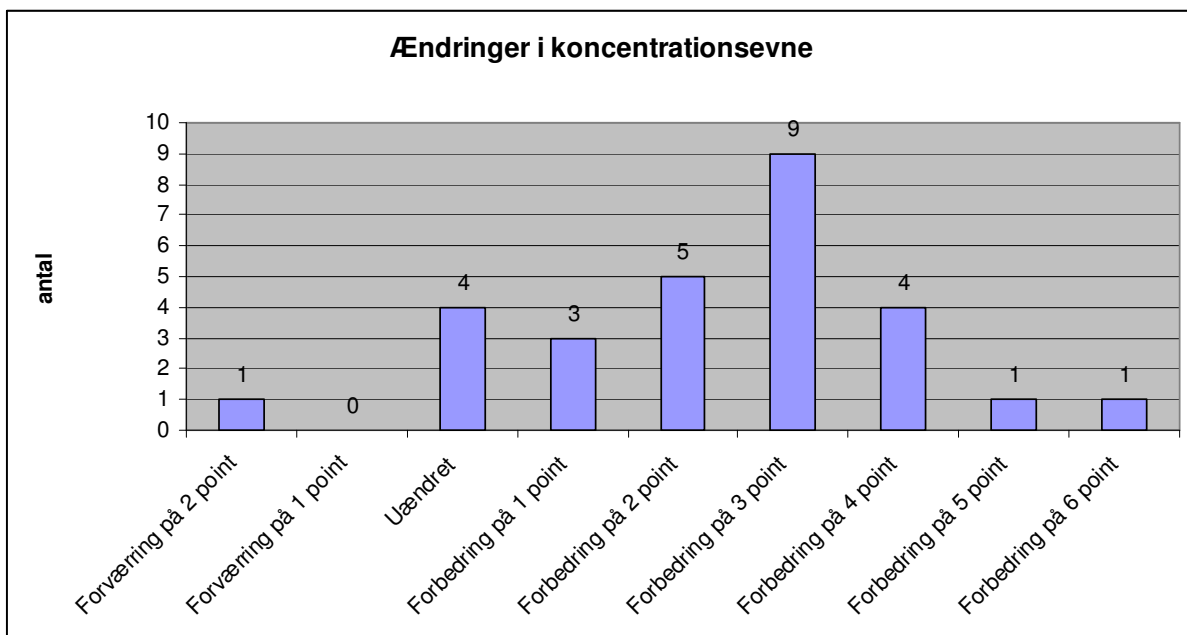
Deltagerne bliver 6 måneder efter samtalegruppen sluttede spurgt, hvordan deres koncentrationsevne var umiddelbart før gruppen startede, og aktuelt². På en skala fra 1-7, hvor 1=meget dårlig koncentrationsevne og 7=meget god koncentrationsevne, viser besvarelserne at:

Koncentrationsevne før gruppestart (gennemsnit): **2,6**

Koncentrationsevne 6 måneder efter gruppe-slut (gennemsnit): **5,0**

Koncentrationsevnen er altså markant forbedret iflg. deltagerne. **Stigningen på 7-skalaen er på 92 %**

Hvis man i stedet for gennemsnitsværdier ser på, om de enkelte deltagere har oplevet en forbedring eller forværring i deres koncentrationsevne, ser billedet således ud:

Det vil sige, at 23 af deltagerne har oplevet en forbedring i koncentrationsevnen, svarende til **82 %** af de unge.

Fravær fra studium/arbejde:

På samme måde spørges deltagerne om deres grad af fravær, henholdsvis før gruppestart og 6 måneder efter gruppens slutning. Også her anvendes en 7 punkts skala, hvor 1=meget højt fravær og 7=meget lavt/intet fravær. De gennemsnitlige besvarelser viser at:

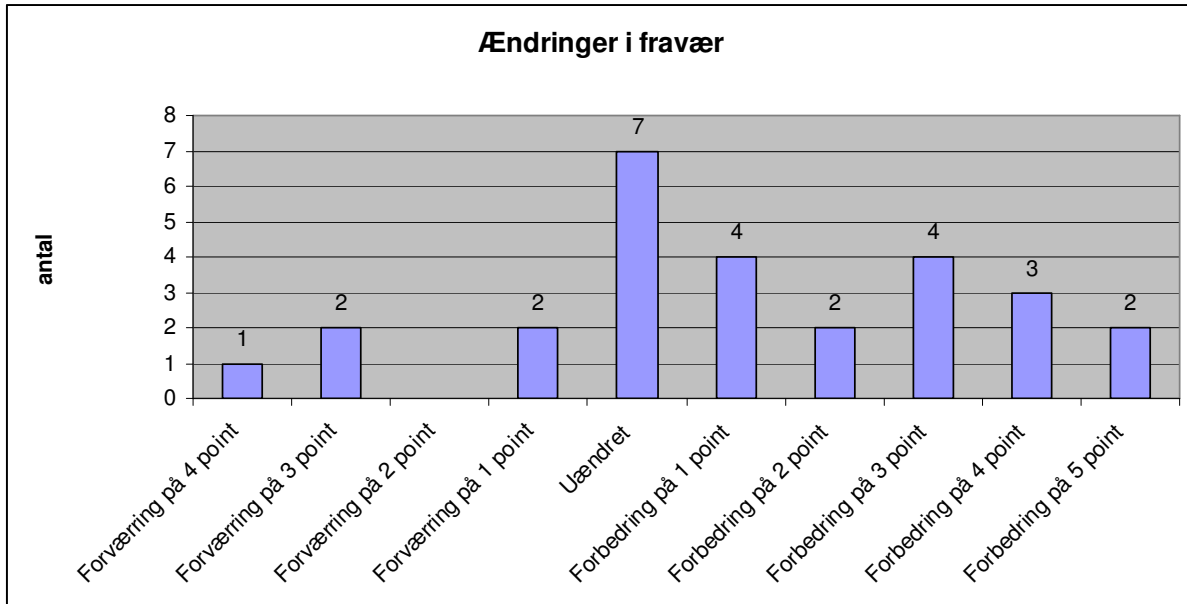
Fravær før gruppestart (gennemsnit): **4,7**

Fravær 6 måneder efter gruppe-slut (gennemsnit): **5,7**

² Siden november 2007 er der tillige i hvert spørgeskema spurgt prospektivt ind til fravær og koncentrationsevne de seneste 2 uger. Dette vil give mere valide resultater end denne retrospektive måling, når tilstrækkeligt mange data er indsamlet.

Der er altså gennemsnitligt sket forbedring, hvad angår fravær på gennemsnitligt et trin på skalaen, svarende til en **forbedring på 21 %**.

Udviklingen i op- eller nedadgående retning for de enkelte deltagere fordeler sig således:

Mens 15 deltagere svarer, at deres grad af fravær fra studium/arbejde er blevet mindre, gælder det for 5 personer, at de har fået mere fravær. Det svarer til, at **56 %** har fået mindre fravær.

Depressionssymptomer:

Med hensyn til målingerne af depressionssymptomer og graden af selvværd er det relevant at holde sig for øje, at de unge, der visiteres til samtalegrupper ledet af frivillige, er relativt velfungerende unge, der gennemlever det, der i større eller mindre grad kan betegnes som en "normal sorgproces". Dette reflekteres i målingerne. Andre unge der henvender sig, har brug for en intervention af mere terapeutisk karakter, og visiteres på den baggrund til andre tilbud i Unge & Sorg. Disse unge er selvsagt mere belastede i udgangspunktet.

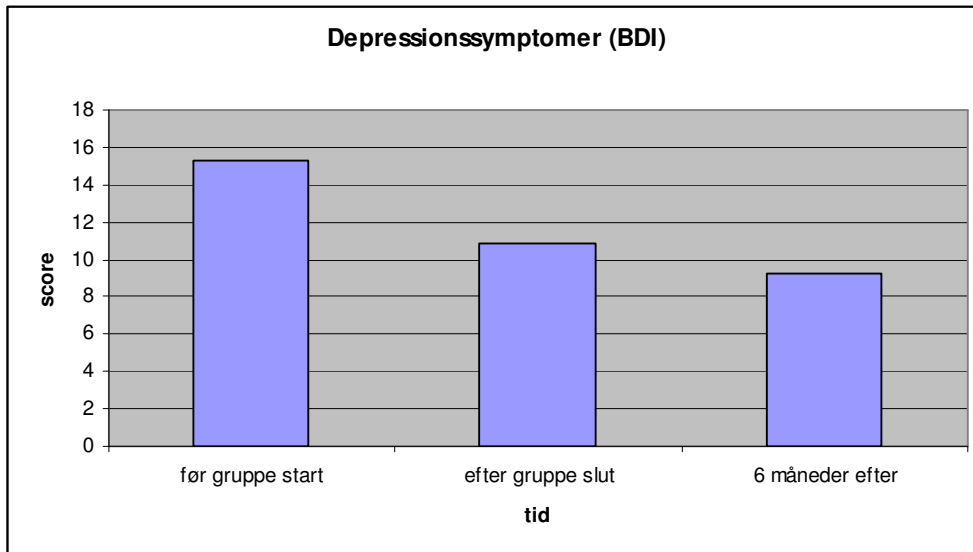
Belastningen af depressive symptomer er målt med *Becks Depression Inventory*³ (BDI). Skalaen består af 21 spørgsmål. Her præsenteres kun de samlede gennemsnitlige scores.

	T1 (før gruppe)	T2 (efter gruppe)	T3 (efter gruppe +6 mdr.)
BDI gennemsnitlig score	Gennemsnit: 15,30	Gennemsnit: 10,85	Gennemsnit: 9,25

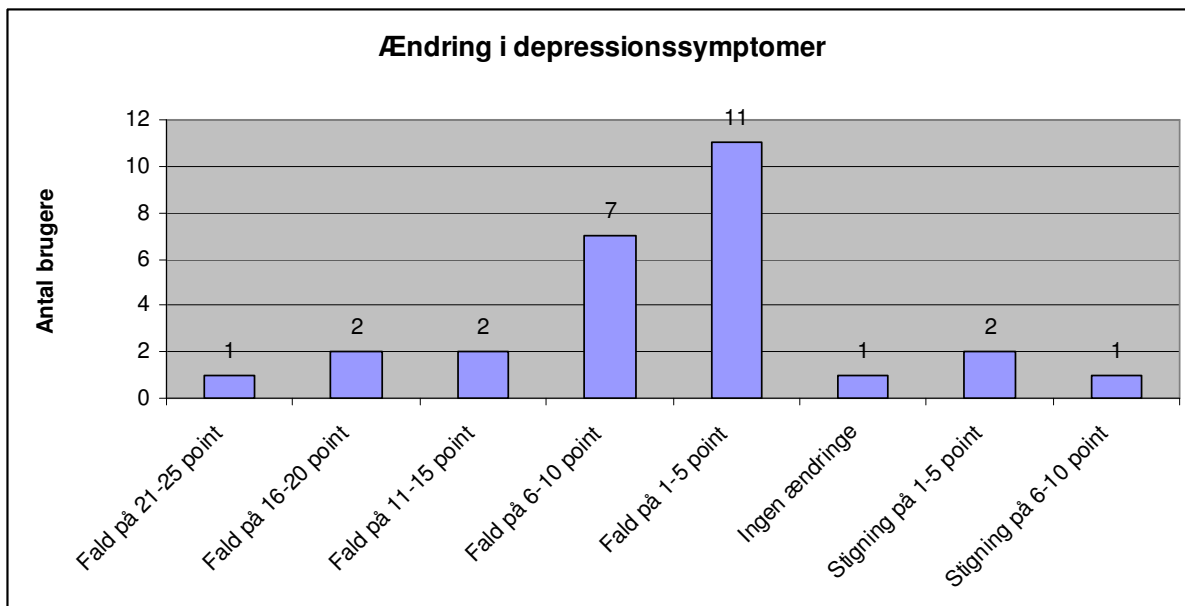
³ BDI: Score 0-63. Jo højere tal på skalaen, jo højere belastningsgrad i forhold til depressive symptomer.

Den gennemsnitlige belastningsgrad, hvad angår depressive symptomer før gruppestart på 15,30 er altså faldet markant til 10,85 - svarende til et fald på 29 %. 6 måneder efter gruppens afslutning er denne forbedring fastholdt, idet vi ser et mindre men yderligere fald i belastningsgrad til 9,25. I alt er de depressive symptomer i gennemsnit **mindsket med 40 %** fra før gruppestart til 6 måneder efter gruppens afslutning. De foreløbige resultater fra 12 måneders opfølgningen (N=11) tyder på at dette lave niveau er fastholdt (med en gennemsnitlig belastningsgrad på 8,0).

Illustration:

Da de gennemsnitlige værdier kan "camouflere" store individuelle udsving i både positiv og negativ retning, tager resultaterne i tabellen herunder udgangspunkt i de individuelle besvarelser (N=27). Søjlediagrammet viser, hvor mange point deltagerne er faldet eller steget på depressions-skalaen fra 0 til 63, i perioden før gruppen startede, til opfølgningen 6 måneder efter gruppens afslutning:

Det vil sige, at der for 23 deltagere (85 %) sker et fald i den samlede score for depressive symptomer fra før gruppestart til 6 måneder, efter gruppen sluttede.

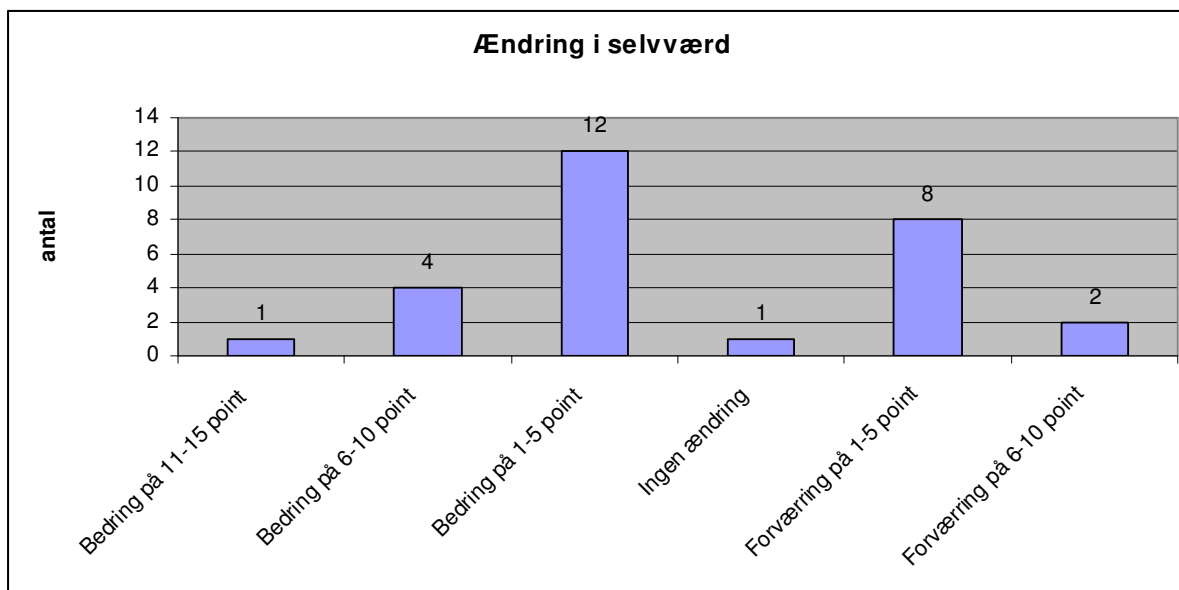
Selværd:

Er målt med *Rosenberg Self Esteem Scale*⁴ (RSS). Skalaen består af 10 udsagn, som respondenterne på en 4 trins skala erklærer sig enig eller uenig i.

	T1 (før gruppe)	T2 (efter gruppe)	T3 (efter gruppe +6 mdr.)
RSS gennemsnitlig score	Gennemsnit: 21,14	Gennemsnit: 22,33	Gennemsnit: 22,39

På skalaen for selvværd stiger den gennemsnitlige score fra 21,14 før gruppestart til 22,33 efter gruppen slutter. Dette svarer til en lille forbedring på 6 %. Denne forbedring er næsten fastholdt 6 måneder efter. Dog tyder de foreløbige resultater fra 12 måneders opfølgningen på, at der på længere sigt igen sker et mindre fald i det målte selvværd.

Ser man i stedet for disse gennemsnitsværdier på de individuelle udsving (N=28), viser sig dette billede:

17 personer rapporterer således en bedring i selvværd fra før gruppestart til 6 måneder efter gruppens afslutning, mens der for 10 personers vedkommende er tale om en forværring.

⁴ RSS: Score 0-30. Jo højere tal, des højere selvværd.

Tillid til omverdenen / tro på fremtiden:

Deltagerne får i hvert spørgeskema stillet en række spørgsmål, der tilsammen har til formål at give et billede af deres tro på fremtiden, tillid til omverden, følelse af kontrol og oplevelse af meningsfuldhed. Sådanne eksistentielle emner er vanskelige at spørge ind til på en fyldestgørende måde i et spørgeskema, men da det er centrale parametre i forandringsteorien for samtalegrupper i Unge & Sorg, er spørgsmålene medtaget. Besvareelserne i den kvalitative del af evalueringen, giver også vigtige indblik i disse emner.

I det følgende gengives de gennemsnitlige resultater for hvert af spørgsmålene i denne kategori, hhv. før gruppestart (T1), efter gruppens afslutning (T2) og ved 6 måneders opfølgningen (T3). Alle besvareelser er givet på en 7 punkts skala.

Gennemsnitsværdier.

	T1	T2	T3	Konklusion
Oplever du at der er en løsning på de smertefulde ting i tilværelsen? 1: Der er altid en løsning 7: Der er aldrig en løsning	3,4	3,0	2,7	Forbedring fra T1 til T2, og yderligere forbedring fra T2 til T3
Når du forestiller dig dit liv i fremtiden, så er det: 1: Helt uden mål og mening 7: Fuldt af mål og mening	5,1	5,5	5,9	som ovenfor
Når du tænker på de vanskeligheder, du formentlig kommer ud for inden for vigtige områder i dit liv, har du da en følelse af, at: 1: Du altid vil overvinde vanskelighederne 7: Du ikke vil overvinde vanskelighederne	3,3	2,8	2,5	som ovenfor
Når du tænker på, hvad der sker i dit liv, har du da en oplevelse af, at: 1: Du almindeligvis selv har kontrol over, hvad der sker for dig 7: Du ikke har nogen kontrol over, hvad der sker for dig	3,6	3,4	3,1	som ovenfor
Hvor ofte føler du at de ting du foretager dig i din hverdag, er uden mening? 1: Meget ofte 7: Meget sjældent	4,8	5,2	5,5	som ovenfor
Hvor ofte oplever du, at du har følelser, du ikke er sikker på, at du kan kontrollere? 1: Meget ofte 7: Meget sjældent	3,6	4,0	4,7	som ovenfor

Der ses altså tydelige, omend overvejende små, forbedringer i forhold til alle spørgsmålene.

Følelse af at være alene og anderledes:

På lignende måde stilles deltagerne i hvert spørgeskema 5 spørgsmål, der tilsammen giver et billede af, i hvor høj grad de har følelser af at være alene og anderledes.

	T1	T2	T3	Konklusion
Oplever du, at de mennesker du taler med, ikke forstår dig 1: Har aldrig den følelse 7: Har altid den følelse	4,1	3,6	3,6	Forbedring fra T1 til T2, forbedringen fastholdt til T3
Når du er sammen med dine jævnaldrende, har du så en følelse af at være anderledes end dem? 1: Har aldrig den følelse 7: Har altid den følelse	3,9	3,7	3,7	Lille forbedring fra T1 til T2, forbedring fastholdt til T3
Føler du dig alene og ensom efter, at din far/mor er død? 1: Har aldrig den følelse 7: Har altid den følelse	4,6	4,5	4,3	Lille forbedring fra T1 til T2 og yderligere lille forbedring fra T2 til T3
Oplever du at du kan tale med dine nærmeste (familie, venner, andre) om dine tanker og følelser? 1: Har altid den oplevelse 7: Har aldrig den oplevelse	3,1	3,3	3,0	Lille forværring fra T1 til T2, derefter forbedring til T3
Oplever du at dit forhold til din far/mor (den forælder du har tilbage) er: 1: Meget godt 7: Meget dårligt	2,7	2,2	2,5	Forbedring fra T1 til T2, derefter lille forværring til T3.

Gennemsnitligt set bevæger svarene sig alle i positiv retning fra før gruppestart til 6 måneders efter gruppens afslutning, men der er tale om relativt små udsving.

Næste skridt...

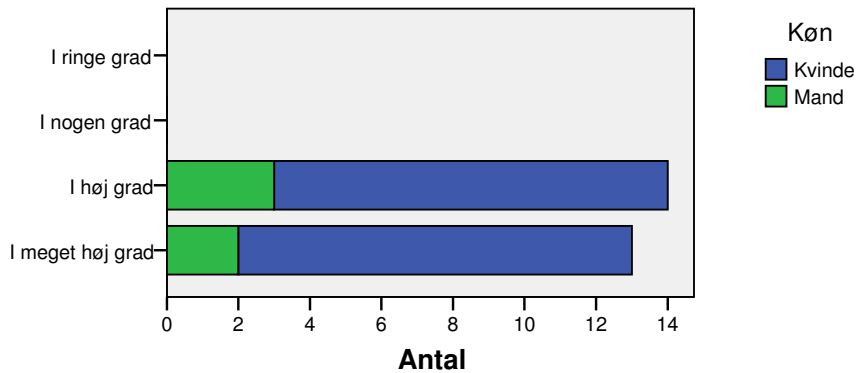
Datamaterialet giver mulighed for at foretage nærmere analyser af sub-grupper, hvilket i særlig grad bliver interessant efterhånden som omfanget af datamaterialet i den prospektive evaluering vokser. Sådanne detaljerede analyser og kryds-referencer er ikke foretaget i denne statusrapport.

Blandt andet vil vi som et næste skridt analysere, hvordan udviklingen er for den gruppe, der er mest belastede ved inklusion. Det vil også være interessant, med henblik på at optimere visitationen til de forskellige gruppetilbud i Unge & Sorg, at undersøge hvad der kendetegner den (mindre) gruppe hvor vi ikke ser positive ændringer.

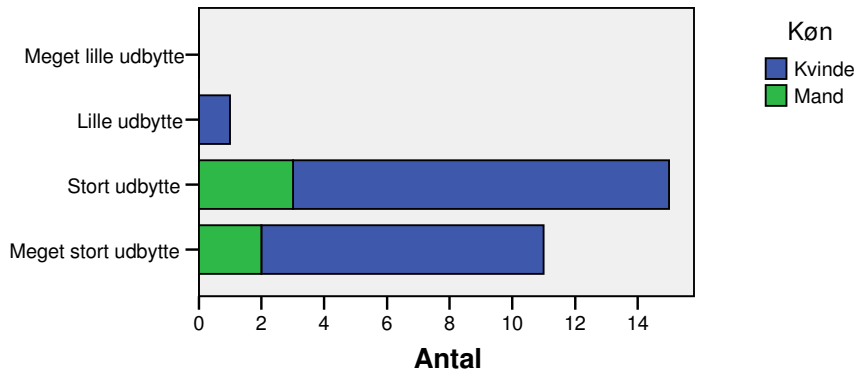
Gruppedeltagernes evaluering af samtalegrupperne

Efter gruppens slutning bliver deltagerne bedt om at evaluere selve gruppeforløbet. Svarene er illustreret med søjlediagrammer herunder:

I hvor høj grad har gruppen været en hjælp for dig?

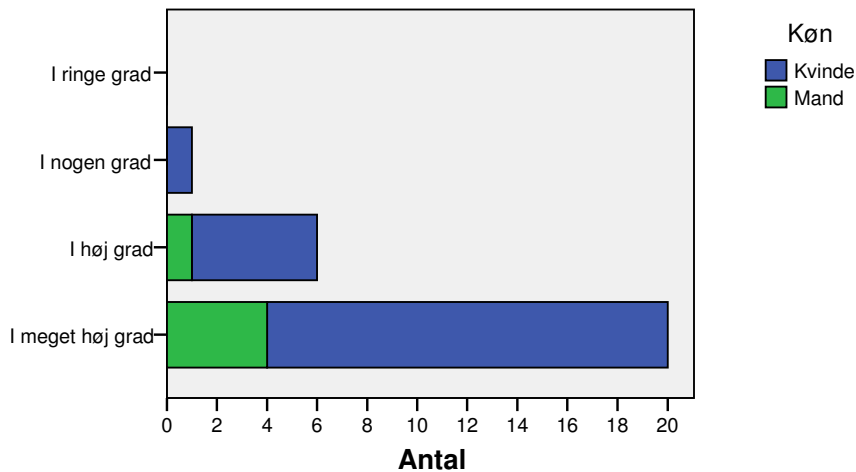

Udbytte af at deltage i gruppen

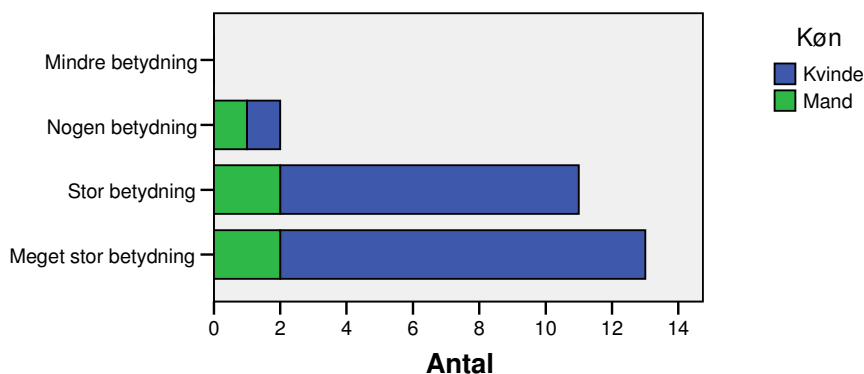
Undervejs i forløbet med samtalegruppen afholdes en terapiweekend, hvor to professionelle terapeuter deltager. Gruppedeltagerne evaluerer overordnet terapiweekenden således:

Fik du noget ud af at deltage i terapiweekenden?

Det centrale i en samtalegruppe er, at det er frivillige, som selv har mistet en forælder, der leder gruppen. Deltagerne spørges derfor, hvilken betydning dette har haft for dem:

Betydning af at det var unge, der selv har mistet, der ledede samtalegruppen

Mange af deltagerne uddyber dette. Herunder et lille udpluk:

Det er nemmere at "tro" på andre, der har stået i en lignende situation. De er bevis for, at livet går videre, og at man nok skal klare den.

De kan komme med input fra deres egen sorg, og de har nogle gode bud på emner, der tages op i gruppen.

Det at de har prøvet det selv, gør at man har en følelse af sammenhold, som ikke ville være der, hvis det var folk der ikke selv havde mistet.

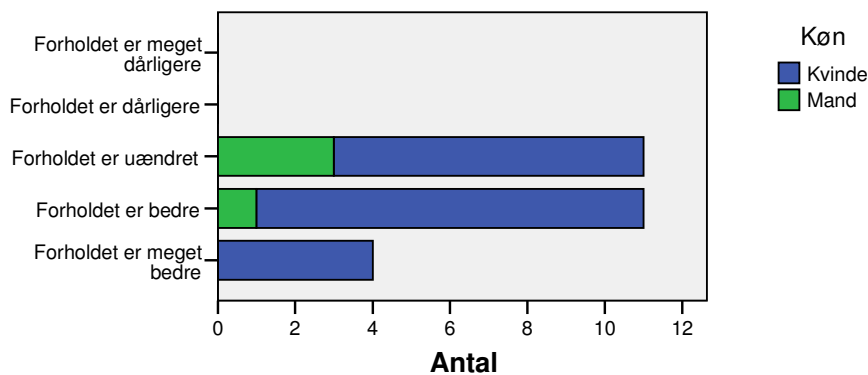
En dybere forståelse fra den frivillige er vigtig. En indsigt i, hvad der fortælles. Fortællinger og ro, det er de i stand til at give, i form af f.eks. at fortælle at de har haft det på samme måde, men nu har de det på en anden måde...

En stor tak til dem! [de frivillige]. Rart, at man kunne se, at de var kommet videre, men stadig kunne være kedede af det, og stadig savne helt enormt!

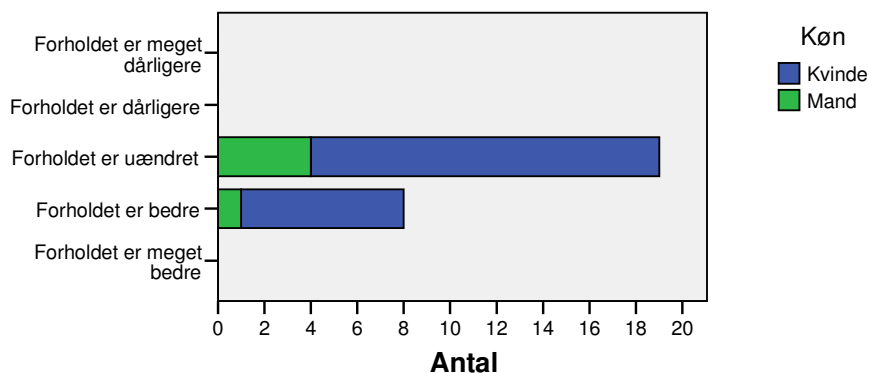
Det havde en stor betydning, da jeg fik meget ud af at kunne relatere til dem og omvendt. F.eks. at høre deres personlige tanker, følelser og beretninger i konkrete situationer hjalp mig meget i forhold til at have fået en teoretisk forklaring af en professionel.

For at undersøge om der er sket ændringer i karakteren af de unges sociale relationer, spørges, om der er ændringer i forholdet til dels far/mor (den tilbageværende forælder), og i forholdet til venner. Svarene illustreres i diagrammerne herunder:

Forhold til far/mor (den forælder du har tilbage) efter deltagelse i gruppen

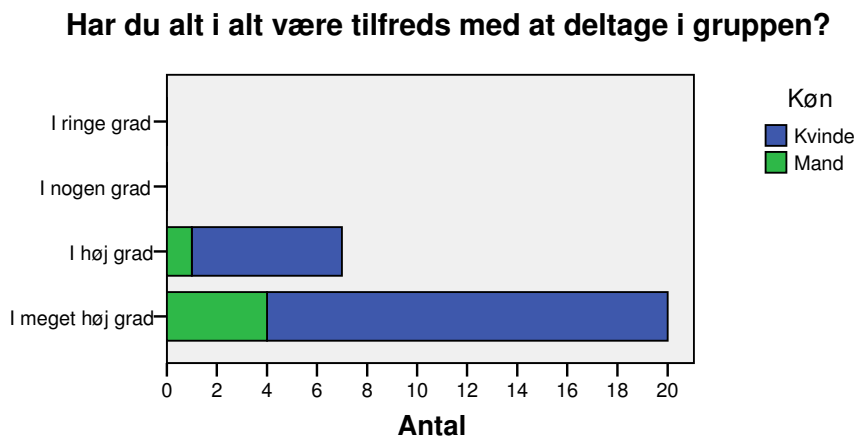

Forhold til ven(ner) efter deltagelse i gruppen

Man skal i de to foregående spørgsmål lægge mærke til, at det kun er *ændringer*, der spørges ind til. Svarkategorien 'forholdet er uændret' kan således både betyde 'uændret godt' eller 'uændret dårligt'. Alligevel er det bemærkelsesværdigt, at ingen svarer at forholdet til mor/far eller forholdet til venner er blevet dårligere, og at hhv. 58 % og 30 % svarer at forholdet er 'bedre' eller 'meget bedre'.

Endelig bedes deltagerne om samlet at vurdere deres tilfredshed med at deltage i samtalegruppen:

Uddrag af besvarelserne på spørgsmålet 'Hvad er det vigtigste, du har fået ud af at deltage i samtalegruppen?':

Hjælp til at sætte fingeren på nogle områder, hvor jeg selv kan gøre noget for at arbejde med min sorg. Skemalagt "rum" til at koncentrere sig om sorgen osv. har været en stor hjælp.

Jeg har lært nogle værktøjer til at tackle svære situationer.

Bedre forhold til far samt acceptere og forstå hans situation og handlinger. Følelsen af ikke at være alene i situationen. Bedre forståelse af egne handlingsmønstre.

En følelse af at vide at man ikke er den eneste som har mistet, og som har det hårdt, og så har jeg fået et meget bedre forhold til min far.

At det er okay at være ked af det. At jeg skal acceptere at tabet har været med til at ændre den person, jeg er. Jeg har fået et nyt netværk af piger, der har det ligesom jeg (eller som forstår sorgen ved at miste).

Jeg er mere åben.

Flere ting: Et netværk af unge i samme situation. Flere perspektiver på min sorg og reaktioner. Værktøjer til at komme videre.

Jeg har fået sat ord på en masse følelser overfor jævnaldrende unge, som forstår mig, netop fordi de har prøvet det samme. (...) Jeg er så utrolig taknemmelig for, at jeg har fået denne mulighed. Jeg vil anbefale foreningen Unge & Sorg til dem jeg møder, der står med samme problem som mig selv. Ja, jeg kan næsten ikke sætte ord på, hvor meget jeg har sat pris på at være en del af gruppen - det har betydet så utroligt meget.

At jeg har fået snakket om nogle ting, jeg helt sikkert ikke ville have bragt op med mine venner og veninder - eller familien.

At jeg bedre kan tale med andre, udenforstående mennesker omkring det - er mere åben omkring det. Har fået bekræftet tanker og følelser man troede kun var ens egne/var unormale, som værende naturlige i et sorgforløb (igen gode langsigtede erfaringer fra de frivillige). Gode veninder (de andre deltagere i gruppen) med særligt fællesskab.

At man ikke føler sig alene og ensom, som om man var den eneste der har mistet.

Succesmål

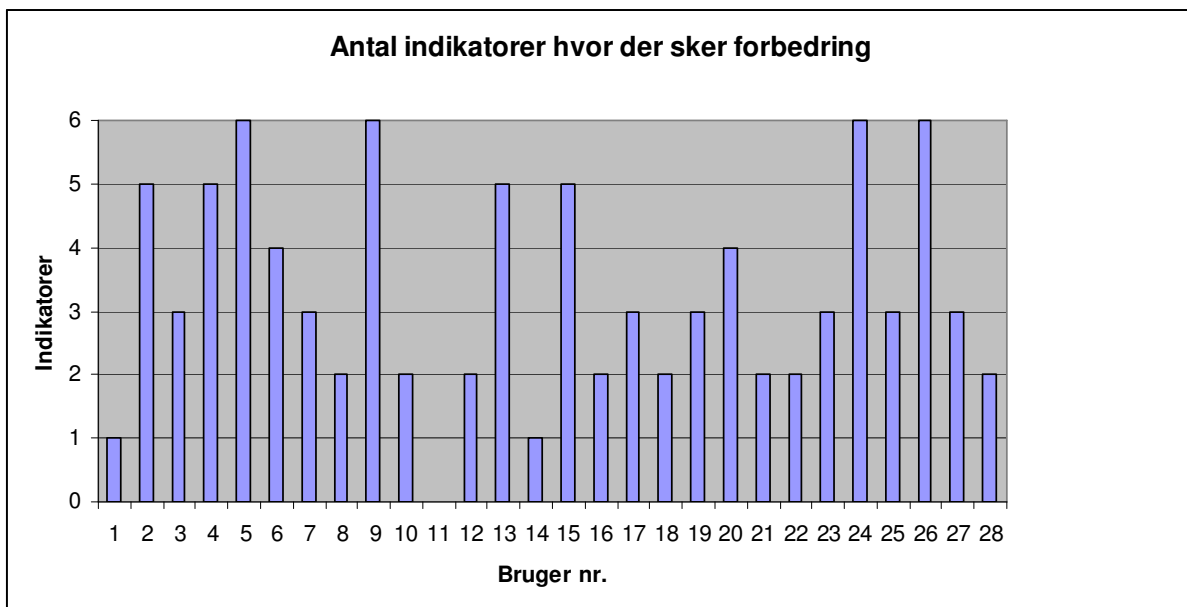
Som beskrevet indledningsvist, og som det fremgår af de fremlagte resultater, bliver samtalegrupperne evalueret ud fra en række indikatorer. Disse er i valgt i overensstemmelse med den forandringsteori der er stillet op for samtalegrupperne. Forandringsteorien er formuleret ud fra dels erfaringer, dels forskningen på området. De 6 overordnede indikatorer er:

- Koncentrationsevne
- Fravær fra studium/arbejde
- Depressionssymptomer (21 spørgsmål)
- Selvværd (10 spørgsmål)
- Tillid til omverden/tro på fremtiden (6 spørgsmål)
- Følelse af at være alene og anderledes (5 spørgsmål)

Succesmål for grupperne:

- Mindst 75% af de unge, der får et gruppetilbud, skal opleve en forbedring på minimum to indikatorer, og denne forbedring skal være fastholdt et halvt år efter, den unge er afsluttet i Unge & Sorg.
- Mindst 75% af de unge, der får et gruppetilbud i Unge & Sorg, skal efterfølgende opleve at have fået det 'bedre' eller 'meget bedre'.

Grafen herunder viser for hver deltager, på hvor mange indikatorer der er sket en forbedring. Kun de indikatorer hvor der var sket forbedring både lige efter gruppens afslutning og 6 måneder efter, er talt med:

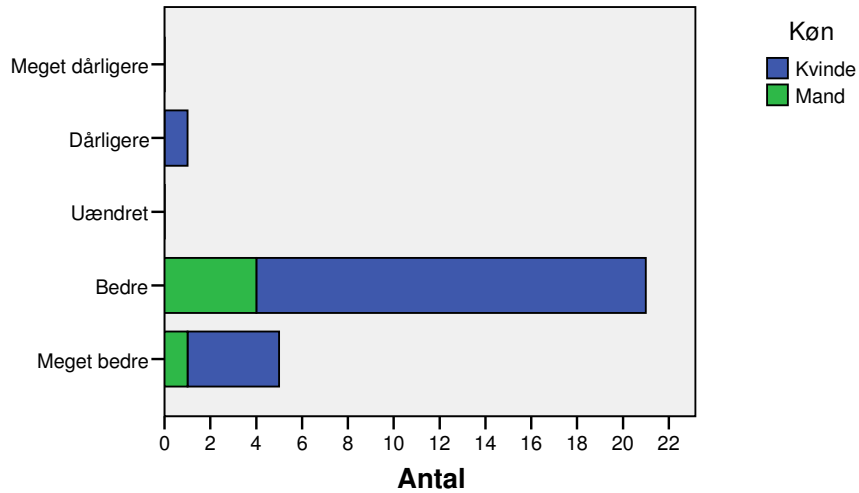

Ud af de 28 deltagere, er der således hos 25 sket en forbedring på 2 eller flere indikatorer, og denne forbedring er fastholdt v. 6 måneders opfølgningen. Dette svarer til 89 %. Succesmålet er dermed opfyldt.

Deltagerne bliver efter gruppens afslutning spurgt, hvorvidt de har det anderledes i dag, end da de startede i gruppen. Svarene (N=27) fordeler sig således:

Har du det anderledes i dag, end da du startede i gruppen?

Næsten alle, nærmere bestemt 96 % oplever at have fået det 'bedre' eller 'meget bedre', mens 1 person har det dårligere. Succesmålet er dermed opfyldt.